

ד"ר מיכאל שראל
msarel@kohelet.org.il
ראש פורום קהלת לכלכלה

פורום קהלת (ע"ר)
עם ועולמו 8, ירושלים
28 בדצמבר 2025

שני סוגי אי־שוויון – הפרדוקס הישראלי

גרסה מקוצרת של מאמר זה פורסמה בכתב העת "השילוח" בדצמבר 2025

מיכאל שראל

המחבר מודה לעדי ארבל ולאריאל קרלינסקי על הערותיהם המצוינות, שהעשירו את הגרסה הנוכחית של המאמר.

בעוד שמדיניות הרווחה מצליחה לצמצם פערי הכנסה, היא מחריפה את אי־השוויון בנטל הכלכלי והביטחוני. המגזר היהודי הלא־חרדי נושא בעיקר הנטל וההשלכות לכך יהיו חמורות. הגיע הזמן לשינוי מבני מקיף

[המספרים בסוגריים מרובעים מתייחסים למקורות המפורטים בסוף מאמר זה, המבססים את הטענות המופיעות במאמר]

1. בין אי־השוויון בהכנסות לאי־השוויון בנטל

הדיון בסוגיית אי־השוויון בהכנסות בישראל נשען לרוב על מדדים מקובלים, כגון מדד ג'יני בהכנסה הכלכלית של משקי הבית (בעיקר הכנסה ברוטו מעבודה ומהון) או בהכנסה הפנויה (שמתחשבת במסים הישירים ובתשלומי ההעברה שאותם הם משלמים ומקבלים), שיעור העוני היחסי או פערי השכר בין מגזרים שונים [38]. במבט ראשון נדמה כי התמונה ברורה: החברה הישראלית מאופיינת בפערים גדולים בהכנסה הכלכלית, מערכת המסים וההעברות מצמצמת חלק ניכר מהם, אך עדיין נותרים פערים משמעותיים בהכנסה הפנויה. ניתוח מעמיק יותר כולל בחישוב גם את שווי המסים העקיפים והאחרים שמשלמים משקי הבית (לעיתים בעקיפין) ואת שווי השירותים שהם מקבלים – חינוך, בריאות וכדומה. אולם גם רוב המחקרים הנוקטים בגישה זו מתעלמים משאלה חשובה נוספת: כיצד מתפלג נטל המימון בין קבוצות האוכלוסייה, והאם ההוגנות ותחושת ההוגנות מתחזקות כאשר המדינה פועלת לצמצום הפערים בהכנסה – או דווקא נחלשות [1].

הפרדוקס הישראלי נעוץ בכך שהמאמץ לצמצם את אי־השוויון בהכנסות מוביל לא אחת להעצמת אי־השוויון בנטל. אמנם ההכנסות נטו מתקרבות זו לזו, אך חלוקת המימון של השירותים וההעברות נעשית פחות מאוזנת. חלק מהאוכלוסייה תורם תרומה שולית בלבד להכנסות המדינה, אם בשל הכנסות נמוכות ואם בשל פטורים והטבות סקטוראליות, אך נהנה מהחלק הארי של השירותים. לעומתו, אחרים משלמים שיעורי מס גבוהים, ובו בזמן מתקשים להפיק תמורה מהמערכת הציבורית. הם נדרשים לממן פערים שמקורם במבנים דמוגרפיים ובתמריצים מעוותים [1]. בנוסף לכך, הוא נושא כמעט לבדו בעול שירות החובה (והמילואים) בצה"ל [36][37], תוך השקעת מאמץ רב, סיכון בריאותו הפיזית והנפשית, ואובדן הכנסה משמעותי בתקופת השירות. מנגד, קבוצה אחרת פטורה משירות צבאי ובמקביל נהנית מהעברות נדיבות. השילוב בין פטור משירות לבין שיעורי תעסוקה נמוכים מחדד את תחושת אי־ההוגנות אצל אלה שמשרתים ותורמים. תוצאה זו אינה רק תיאורטית; היא מהווה מוקד מרכזי בשיח הציבורי בישראל ומזינה תחושת מרמור גוברת וערעור על הלגיטימיות של מערכת המיסוי והרווחה.

2. מנוע הפערים: איך המבנה הדמוגרפי הייחודי מנציח את חוסר האיזון

כדי להבין את שורשי הפרדוקס יש לבחון את המאפיינים הייחודיים של החברה והכלכלה בישראל. המבנה הדמוגרפי מחריף את הבעיה במידה ניכרת: שתי אוכלוסיות גדולות –

החרדים והערבים – מתאפיינות בשיעורי השתתפות נמוכים בשוק העבודה וברמות הכנסה נמוכות. מחקרים ארוכי טווח על השתלבותם של גברים חרדים מראים כי מספרם באוכלוסייה גדל במהירות, בעוד שקצב השיפור בשיעורי התעסוקה ובהשכלה הגבוהה שלהם, בהשוואה לגברים יהודים לא־חרדים, איטי ולעיתים אף שלילי [15]. המשמעות היא שחלק גדל והולך מהחברה תורם מעט להכנסות המדינה, אך נזקק לסבסוד גובר בתחומי החינוך, הבריאות והדיוור.

תחזיות לטווח ארוך מחדדות עוד יותר את התמונה. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, חלקם של החרדים בכלל האוכלוסייה צפוי לעלות בעשורים הקרובים, במקביל לירידת חלקם של היהודים הלא־חרדים [39]. אם מגמות התעסוקה וההשכלה לא ישתנו באופן מהותי, ייווצר מצב שבו קבוצה גדולה יותר זכאית להטבות ולשירותים ציבוריים אך תורמת מעט להכנסות המדינה. מכאן המסקנה המתבקשת: כל ניסיון לצמצם את אי־השוויון באמצעות הגדלת ההעברות יעמיק בהכרח את אי־השוויון בנטל, שכן הקבוצות שכבר נושאות ברוב המימון יתבקשו לממן אוכלוסייה הולכת וגדלה שאינה שותפה מלאה במאמץ.

דפוסי הילודה בישראל מציגים תופעה לא שגרתית: קיים מתאם שלילי חזק בין רמת ההכנסה של ההורים לבין מספר הילדים במשפחה, שלא כמו ברוב המדינות המתקדמות, שבהן המתאם הזה חלש או אף הפוך. מציאות זו יוצרת שיעורי עוני יחסי גבוהים במיוחד בקרב ילדים, וזאת למרות קיומן של קצבאות ילדים ורשתות ביטחון סוציאלי נוספות. כדי להמחיש את התופעה, ניתן לבחון מקרה קונקרטי: זוג הורים עם שני ילדים, שהכנסתם החודשית נטו בשנת 2023 עמדה על 12,000 שקלים, כולל הכנסות מעבודה ומהון, קצבאות ילדים, קצבאות ביטוח לאומי אחרות, מענקי עבודה וסיוע כספי נוסף. זוג זה לא נחשב "עני" על פי הגדרות המוסד לביטוח לאומי. אולם ברגע שאותו זוג מביא לעולם ילד שלישי, המשפחה חוצה את קו העוני מטה. התוצאה היא גידול של חמש נפשות בסטטיסטיקת העוני (שני הורים ושלושה ילדים) ושלושה ילדים עניים נוספים. מנגנון חישוב זה מסביר מדוע פרסום דוח העוני של המוסד לביטוח לאומי לשנת 2023 דיווח בכותרתו הראשית: "בישראל יש 1.98 מיליון נפשות עניות, מתוכן כ-872 אלף ילדים שנמצאים מתחת לקו העוני" [38]. החלטותיהן של משפחות להביא לעולם ילד שלישי, רביעי או אף שמיני משקפות העדפות משפחתיות, תרבותיות וקהילתיות לגיטימיות לחלוטין, ואין בהן כל פסול. עם זאת, במציאות הכלכלית הנוכחית, העדפות אלה מנפחות את סטטיסטיקת העוני, גם כאשר רמת הרווחה של המשפחה אינה נפגעת ואף עשויה לעלות עם התרחבותה [12]. תוצאה הכרחית נוספת היא שבמסגרת מדינת הרווחה הישראלית, שבה קיימות העברות נטו משמעותיות למשקי בית בעלי הכנסה נמוכה ועם מספר רב של ילדים, חלק ניכר מהנטל הכספי הכרוך בגידול ילדים במשפחות מרובות־ילדים מועבר בפועל לציבור שעבורו דפוסי המשפחה, התרבות והקהילה שונים בתכלית.

3. עיוותי תמריצים וכוח פוליטי סקטוריאלי

מערכת המס בישראל מעצימה את תחושת חוסר ההוגנות בחברה. המיסוי הישיר בישראל פרוגרסיבי יותר ביחס למדינות מפותחות אחרות, כך שבעלי הכנסות גבוהות נושאים בחלק גדול מהכנסות המדינה ממס הכנסה. כך, למשל, ניתוחים מצביעים על כך שמשקי בית בשלושת עשירוני ההכנסה הגבוהים משלמים מס הכנסה ומס רווחי הון בהיקף הגדול פי 56 מהיקף המסים שמשלמים משקי הבית בשלושת עשירוני ההכנסה הנמוכים [1]. עם זאת, במקביל למבנה הפרוגרסיבי, נוספו עם השנים עיוותים נרחבים בצורת פטורים והטבות סקטוראליות. המערכת רוויה בהטבות שנועדו לכאורה לקדם מטרות חברתיות וכלכליות מגוונות: עידוד חיסכון פנסיוני, סיוע למשפחות עם ילדים, עידוד השקעות בנדל"ן ועוד. בפועל, פטורים והטבות אלה מיטיבים בעיקר עם קבוצות אוכלוסייה צרות בעלות השפעה פוליטית רבה יחסית לגודלן [11][25][9][34]. המערכת הפוליטית בישראל מחריפה תופעה זו באופן משמעותי. שיטת הבחירות היחסית והמבנה הרב-מפלגתי מקנים למפלגות סקטוראליות קטנות כוח פוליטי חזק במיוחד. כוח זה מתורגם להזרמת תקציבים ייחודיים לתחומי הדיור, החינוך והתמיכה הקהילתית, הממומנים מכספי כלל משלמי המסים.

לעיתים נטען כי ישראל מאופיינת בהוצאה ציבורית מצומצמת יחסית ובהכנסות ממסים נמוכות כשיעור מהתוצר – טענה הנסמכת על נתונים סטטיסטיים רשמיים. עם זאת, נתונים אלה לוקים בהטיות מדידה הנובעות מהבדלים מוסדיים ודמוגרפיים בין המדינות, הטיות שמשטטשות את העובדה שההוצאה הציבורית בישראל גבוהה ונטל המס בפועל כבד [6][32]. ההבדלים המבניים בין המערכות מתבטאים בכמה תחומים מרכזיים: במדינות מתקדמות רבות פועלות מערכות פנסיה ממלכתיות (בעוד שבשראל הפנסיות הן פרטיות), קיים מיסוי על קצבאות (לעומת פטור ממס על רוב הקצבאות בישראל), ומוענקת תמיכה ישירה בחקלאות (בעוד שבשראל התמיכה היא עקיפה באמצעות מניעת תחרות). מאפיינים מבניים אלה מגדילים את ההוצאות ואת נטל המס המוקצים מבחינה חשבונאית למגזר הציבורי במדינות אלה, ובכך יוצרים הבדל נראה לעין בהשוואה לישראל שאינו משקף את המצב האמיתי.

כוחם הרב של ארגוני העובדים מחריף את הבעיה. במגזר הציבורי ובענפים מרכזיים במשק, איגודים חזקים משיגים לחבריהם תנאים מפליגים, שממומנים מכספי כלל משלמי המסים [3][14][4][5][10][13]. התוצאה היא שהעברות ותוספות תקציב, שאמורות לצמצם פערים חברתיים, מהוות בפועל הטבות למיעוט מאורגן היטב, מה שמעמיק את תחושת הנטל וחוסר ההוגנות אצל משלמי המסים.

הרגולציה הכבדה, הבירוקרטיה המסורבלת, ריבוי המשרדים והרשויות [35], היקף המועסקים הגדול במגזר הציבורי וצורת הסיוע לענפי ייצור מסוימים (למשל ההגנה על החקלאות באמצעות חסימת תחרות) מובילים למיסוי עקיף כבד ולרמת מחירים גבוהה במיוחד [2][24][19][20][21][23][22][31]. כך נוצר מצב שבו הציבור הרחב, ובעיקר מעמד

הביניים, נלחץ משני כיוונים: מצד אחד, מיסוי ישיר משמעותי בשל הכנסותיו; מצד שני, מבנה כלכלי-פוליטי שמייקר את סל הצריכה. לעומתו, קבוצות אוכלוסייה שאינן נושאות במידה ניכרת בנטל המס הישיר נהנות מהעברות נדיבות – קצבאות ילדים, סבסוד דיור ציבורי, שירותי חינוך ובריאות, הטבות במסים עקיפים (כגון הנחות בארנונה) והנחות על שירותים פרטיים (כמו תחבורה ציבורית או מסגרות לטיפול בפעוטות) [1][18].

כתוצאה מכך, רבים חשים שדווקא אלה שנושאים בנטל אינם זוכים לתמורה מספקת, בעוד אחרים מצליחים למצות את יתרונות המערכת מבלי לתרום לה בהתאם. תחושה זו מתחדדת שוב ושוב סביב חקיקה כלכלית-חברתית – למשל בדיונים על "חינוך" לגיל הרך במימון ציבורי, דיור ציבורי, ויתור על הכנסות משיווק קרקעות או סבסוד צהרונים – שם עולות מחדש השאלות הבסיסיות: מי מממן את ההטבה, ומי באמת נהנה ממנה?

4. התשלום הכפול: למה אזרחים משלמים פעמיים על שירותים ציבוריים

הבעיה אינה מסתכמת במספרים ובמאזנים התקציביים בלבד, אלא נוגעת גם לאיכות השירותים הציבוריים. אחד המאפיינים הבולטים של החברה הישראלית הוא הסכומים שהאזרחים נאלצים לשלם בפועל מכיסם, למרות ההוצאה הציבורית הרשמית הגדולה.

במערכת הבריאות, למשל, ישראל נמנית עם המדינות בעלות שיעור ההוצאה הפרטית הגבוה ביותר בעולם המפותח. מי שיכול להרשות לעצמו רוכש ביטוחים משלימים או פרטיים, נהנה מתורים קצרים יותר ומגישה לטיפולים מתקדמים; ואילו מי שתלוי במערכת הציבורית בלבד נאלץ להמתין לעיתים חודשים ארוכים לניתוחים ולטיפולים [14]. הגדלת ההוצאה הציבורית ממומנת באמצעות מיסוי גבוה יותר, שנופל בפועל בעיקר על השכבות החזקות ועל מעמד הביניים, אך איכות השירות אינה משתפרת בהתאם. המשמעות היא "תשלום כפול", פעם אחת באמצעות המסים ופעם נוספת באמצעות רכישת שירותים פרטיים.

מערכת החינוך הציבורית, גם כאשר היא זוכה לתקצוב נדיב, מתקשה לספק מענה איכותי במידה שווה לכלל האוכלוסייה. הסיבות המרכזיות לכך נעוצות במבנה הניהולי במערכת ובכוחם של ארגוני העובדים בה (הסתדרות המורים וארגון המורים), המתנגדים לרפורמות מבניות שנועדו לשפר את התחרות ואת איכות ההוראה [3][15][17]. כתוצאה מכך, משפחות רבות בוחרות להשקיע בחוגים, במורים פרטיים ובמסגרות משלימות. ההוצאות הפרטיות הגבוהות, הנובעות מחוסר היעילות של המערכת הציבורית, מצטרפות לנטל המסים הכבדים, בעוד שהתמורה מהמערכת הציבורית נותרת מוגבלת.

בתחום הדיור, בשני העשורים האחרונים התאפיין שוק הדירות בישראל בעליות מחירים מתמשכות, שהפכו את רכישת הדירה למשימה כמעט בלתי אפשרית עבור זוגות צעירים רבים. המדינה ניסתה להציע פתרונות באמצעות דיור ציבורי, פרויקטים של שכירות מוסדית

ותוכניות כמו "מחיר למשתכן". אולם, הרחבת ההוצאה הציבורית בתחום זה התבררה כלא יעילה ובזבזנית, וממילא התוכניות הללו ממומנות באמצעות מיסוי גבוה המוטל ברובו הגדול על משקי בית בעלי הכנסות גבוהות ובינוניות, כך שבפועל קבוצות אוכלוסייה אלה מממנות הטבות דיור לקבוצות אחרות תוך שהן עצמן מתקשות להשיג פתרונות דיור נאותים במחירים סבירים. מצב זה יוצר תחושת עוול כפול: גם קושי ברכישת דירה וגם נשיאה בעלותו של דיור לאחרים [7][29][8][26][27][28][30].

5. מעבר לסטטיסטיקות: הסכנות החברתיות והקיומיות של הפרדוקס

ישראל ייחודית בהקשרים אלה גם ביחס למדינות אחרות. בעוד שבמדינות מתקדמות רבות, בהן נטל המס גבוה, קיימת התאמה מסוימת בין המאפיינים המגזריים של משלמי המסים לבין אלה של הנהנים מהוצאות הממשלה, בישראל מתקיימת הפרדה ברורה יותר בין הקבוצות. מחקרים על חלוקת מסים והוצאות בקרב משקי בית מראים כי במגזר היהודי הלא-חרדי (בעל הכנסות גבוהות יחסית) נרשמת תרומה נטו גבוהה במיוחד, לעומת החברה החרדית והחברה הערבית (שמתאפיינות לרוב בהכנסות נמוכות יותר) הנהנות מהטבות נטו משמעותיות [1].

כאן מתגלה הליבה של הפרדוקס הישראלי: בניגוד לתפיסה המקובלת של מדיניות רווחה, כאן הכסף אינו זורם בהכרח ממי שזכו להצלחה כלכלית ומקצועית אל מי שנזקקים לתמיכה המדינה משום שגורלם לא שפר עליהם, אלא זורם בעיקר בין מגזרי אוכלוסייה ברורים הנבדלים זה מזה בתרבות, באורח החיים, בהיסטוריה, בשפת הדיבור ובהעדפות הילודה [1][12]. מערכות החינוך הנפרדות, ההבדלים המשמעותיים בתכנים של מערכות אלה, והפערים בהעדפות הילודה של המגזרים השונים כמעט מבטיחים שדפוס הזרימה הזה יתמיד גם בדורות הבאים. כך נוצר מעגל המנציח את עצמו, שבו הפערים והמתחים בין המגזרים מתגברים במקום להצטמצם. בדיחה ישראלית ידועה מתארת את האוכלוסייה כמורכבת משליש שעובד, שלישי שמשלם מיסים ושליש שמשרת במילואים – והבעיה היא שמדובר על אותו שלישי בדיוק. אמנם המציאות הישראלית עדיין לא הגיעה לקיצוניות זו, אך אם נמשיך במדיניות הכלכלית-חברתית הנוכחית, כל המדדים והמגמות מצביעים על כך שאנו עלולים להגיע למצב דומה בעתיד הנראה לעין.

השלכות הפרדוקס הזה אינן רק כלכליות, אלא גם פוליטיות ואף קיומיות. ככל שהציבור העובד והמשלם חווה אי־שוויון גובר בנטל, כך פוחתת נכונותו לשאת במסים גבוהים. מצב זה עלול להביא ללחצים להפחתת המיסוי הפרוגרסיבי ולצמצום רשתות הביטחון החברתיות, ובכך ליצור מסלול של אי־שוויון גובר בהכנסות, ברמת החיים ובשוויון ההזדמנויות של הדור הבא. זאת, תוך הימנעות מביצוע שינויים מבניים הנדרשים להגברת קצב הצמיחה וליצירת שגשוג כלכלי וחברתי. תוצאה אפשרית נוספת היא שחיקה ברצון של "החזקים" –

בעיקר צעירים במגזר היהודי הלא-חרדי, בעלי כושר השתכרות גבוה ויכולת ניידות – להמשיך לשאת כמעט לבדם בנטל הכלכלי והביטחוני. בכך עלולה להיחלש ההעדפה הציונית שלהם לחיות ולגדל את ילדיהם בישראל. הסכנות הנובעות מכך הן בעלות ממד קיומי, שכן הן עשויות לערער את הלכידות החברתית ואת הלגיטימציה של המדינה בעיני אזרחיה, ואף להקשות על גביית המסים הנדרשים למימון ההוצאות הביטחוניות הגבוהות החיוניות להמשך עמידתה של ישראל מול האיומים מבחוץ.

6. יציאה מהמבוך: מפת דרכים לרפורמות מבניות מקיפות

הפרדוקס הישראלי חושף אמת עמוקה על החברה המודרנית: צדק חלוקתי אינו נבחן רק בהכנסות נטו של משקי הבית, אלא תלוי גם באופן חלוקת הנטל הכרוך במימונו. ישראל אמנם מצליחה לצמצם פערי הכנסה באמצעות מערכת מיסוי פרוגרסיבית יחסית ומערכת רווחה רחבה ונדיבה, אך במקביל מתעצם אי-השוויון בנטל המוטל על קבוצות שונות באוכלוסייה – הנבדלות זו מזו במגוון היבטים, ובהם גם במידת השתתפותן בנטל הביטחוני הכבד.

האתגר האמיתי של מדינת ישראל הוא למצוא דרכים שיקטינו גם את אי-השוויון בנטל. התמודדות מוצלחת עם אתגר זה מחייבת רפורמה עמוקה, שתבטיח מצד אחד חלוקת נטל צודקת יותר באמצעות חיזוק כושר ההשתכרות והרחבת ההשתתפות בשוק העבודה ובשירותי הציבור, ומצד שני תיעל את השימוש במשאבים הציבוריים כך שהציבור יחוש כי הוא מקבל תמורה הוגנת למיסיו. מימוש חזון זה מחייב יישום רפורמות רבות ומקיפות, רצוי כחבילה אינטגרטיבית.

רפורמה בחינוך מחייבת עידוד אימוץ תוכנית לימודי ליבה בכלל בתי הספר, כדי להבטיח שהדור הצעיר יצויד בכלים הדרושים להשתלבות בכלכלה המודרנית [16]. במקביל, יש לבטל מימון ציבורי למסגרות שאינן מקדמות מטרות חינוך ציבורי (ובכלל זה מסגרות לטיפול בפעוטות) [16][18], לצמצם את השפעת האיגודים המקצועיים המגבילים חדשנות [3][17], ולטפח גמישות והתחדשות בהשכלה הגבוהה שתותאם לצרכי המשק המשתנה [15].

הגברת האחריות האישית והמשפחתית לגבי העדפות ילודה מחייבת צמצום משמעותי בהעדפות הקיימות כיום בהטבות ובסיוע הציבורי למשפחות מרובות ילדים, על מנת ליצור תמריצים נכונים יותר ולהעביר את האחריות הכלכלית על החלטות אישיות בחזרה למשפחות, תוך שמירה על רשת ביטחון בסיסי בסיסית [12][1].

שירותי צבאי שוויוני יותר דורש הרחבת חובת הגיוס לצה"ל, הגדלת התשלומים למשרתים בשירות חובה והטלת סנקציות כלכליות ואחרות על המשתמטים משירות. רפורמה זו תבטיח חלוקה צודקת יותר של הנטל הביטחוני במקום המצב הנוכחי שבו חלק מהאוכלוסייה נושא

בנטל ובמחיר הביטחון למען כולם, ובכך תפחית את הפערים המעמדיים הנוצרים מהגיוס הלא-שוויוני.

רפורמה בשוק העבודה כוללת ביטול חברות כפויה באיגודים מקצועיים, הגבלת זכות השביתה בשירותים חיוניים, הגברת השקיפות התקציבית של ארגוני העובדים, והקלה על מגבלות העסקה במגזר הציבורי. צעדים אלה יגבירו את התחרות, יפחיתו עיוותים הפוגעים ביעילות הכלכלית ויתרמו להפחתת יוקר המחיה [3][14][4].

רפורמה פיסקלית והתייעלות במגזר הציבורי מחייבות איחוד משרדים, צמצום משמעותי במספר חברי הממשלה, שיפור השקיפות בהוצאות ובהכנסות המדינה, הפחתת הגירעון, הגמש ופישוט הליכי העסקת עובדים במגזר הציבורי, וביטול הטבות ייחודיות יקרות לעובדי המגזר הציבורי ולקבוצות מאורגנות נוספות. רפורמה זו תחזק את אמון הציבור במוסדות המדינה, תבטיח ניצול יעיל יותר של משאבי הציבור ותפחית את העומס הפיסקלי על משלמי המסים [6][32].

רפורמה מיסויית צריכה לכלול הפחתת שיעורי המס השוליים, סגירת פרצות מס, ביטול פטורים והטבות, השוואת זיכויי מס בין קבוצות שונות, ואיחוד גביית מס הכנסה וביטוח לאומי לשם שיפור היעילות המנהלית [33]. צעדים אלה יובילו למערכת מיסוי פשוטה, שקופה, הוגנת ויעילה יותר [11][25][9][34].

רפורמה ברגולציה ובסחר מחייבת צמצום רגולציה שאינה עומדת במבחני עלות-תועלת, הסרת חסמי יבוא המגנים על ענפים לא-יעילים, דה-רגולציה בחקלאות, ייעול הליכי אישור בנייה, וביטול הנחיות כגון "קנה כחול-לבן" ורכש גומלין המעוותים את התחרות. צעדים אלה יגבירו את התחרות במשק ויתרמו להפחתת יוקר המחיה [2][24][19][20][21][23][22][31].

רפורמה בדיור תדרוש הפסקת תוכניות סבסוד מעוותות, יקרות ולא-יעילות כגון "מחיר למשתכן" ו"דירה בהנחה", רפורמה במימון הרשויות המקומיות לשם שיפור תמריצי הרשויות לבנייה למגורים, והקטנת עיוותי מיסוי על דירות מגורים. רפורמה זו תאפשר פיתוח שוק חופשי יותר שיוביל בעתיד גם למחירי דיור נמוכים יותר [7][29][8][26][27][28][30].

מקורות

- [1] על המיסים ועל הנפלאות: התפלגות הכנסות והוצאות המדינה בקרב משקי הבית בישראל – הרבעון לכלכלה (שנה 68, 2024)
- [2] יוקר המחיה – עשה ואל תעשה
- [3] ארגוני עובדים בישראל: ניתוח כלכלי והמלצות חקיקה
- [4] אגודות עות'מאניות
- [5] בין סיוע לקיבוע: הטבות ותמריצים למשפחות חד-הוריות – סקירה וכימות
- [6] האם הוצאות הממשלה בישראל נמוכות בהשוואה בין-לאומית, והאם רצוי להגדילן?
- [7] הביקוש לדירות מגורים ומדיניות המסים הרצויה
- [8] הדיור הציבורי בישראל
- [9] ההטבות לחיסכון הפנסיוני – בחינה מחדש
- [10] הכנסה בסיסית בישראל
- [11] המיסוי הישיר בישראל – מאפיינים, עיוותים והצעות לשינוי
- [12] העדפות ילודה בישראל והשפעתן על מדדי העוני ועל רמת הרווחה
- [13] הערכה של תוכניות מדיניות אקטיבית בשוק העבודה
- [14] הר"י על שולחן הניתוחים: חלקה של ההסתדרות הרפואית בישראל בחולייה של מערכת הבריאות
- [15] השכלה גבוהה עודפת בישראל
- [16] השכלה, תעסוקה והשתכרות של גברים חרדים במבט ארוך-טווח: האם הפערים מצטמצמים?
- [17] חופש בחירה ותחרות בבתי הספר בישראל
- [18] חינוך חינם לגיל הרך – לא ממש חינוך וממש לא חינם
- [19] חסמי האסדרה על יבוא לישראל – חלק א

- [20] חסמי האסדרה על יבוא לישראל – חלק ב
- [21] חסמי האסדרה על יבוא לישראל – חלק ג
- [22] טיוב האסדרה בישראל
- [23] כיוונים חדשים למדיניות הרגולציה בישראל
- [24] מילקי יקר, חולצות זולות: השלכות של חסימת מסחר בין-לאומי
- [25] ענף התיירות הישראלי
- [26] פריצת חסמי הדיור – חלק א
- [27] פריצת חסמי הדיור – חלק ב
- [28] פריצת חסמי הדיור – חלק ג
- [29] שכירות מוסדית: פתרון יקר לבעיה לא קיימת?
- [30] תהליכי רישוי בנייה בישראל
- [31] תחבורה שיתופית בישראל – ניתוח מדיניות והצעת מודל
- [32] בניגוד למיתוס, המסים בישראל ממש לא נמוכים
- [33] הביטוח הלאומי – איחוד הגבייה
- [34] העלאת המע"מ – קיימת דרך עדיפה
- [35] פוליטיקה-לפני-הכל?
- [36] משרתי מילואים במלחמת "חרבות ברזל" לפי הגדרה דתית – המכון הישראלי לדמוקרטיה
- [37] מחקר: היקף השירות הצבאי בישראל – המכון למדיניות העם היהודי
- [38] דוח העוני והאי שוויון לשנת 2023 – הודעות לעיתונות | ביטוח לאומי
- [39] תחזית אוכלוסיית ישראל, עמוד 25